

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2010-2011

26 JANVIER 2011

Proposition de loi visant à étendre la règle de l'excusabilité en matière de faillite aux cohabitants légaux personnellement obligés à la dette de leur cohabitant failli

(Déposée par M. Philippe Mahoux et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

La déclaration d'excusabilité constitue pour le failli une mesure de faveur qui lui permet de reprendre ses activités sur une base assainie, l'objectif de la mesure étant de tenir compte, de manière équilibrée, des intérêts combinés de la personne du failli, des créanciers, des travailleurs et de l'économie dans son ensemble et d'assurer un règlement humain qui respecte les droits de toutes les parties intéressées.

L'article 82, alinéa 2, de la loi du 8 août 1997 sur les faillites libère de ses obligations le conjoint du failli excusé qui est personnellement obligé à la dette de son époux. Les poursuites ne peuvent donc plus être exercées sur ses biens par les créanciers du failli.

On lit ainsi :

« Art. 82. — Si le failli est déclaré excusable, il ne peut plus être poursuivi par ses créanciers.

Le conjoint du failli qui est personnellement obligé à la dette de son époux ou l'ex-conjoint qui est personnellement obligé à la dette de son époux contractée du temps du mariage est libéré de cette obligation par l'effet de l'excusabilité.

L'excusabilité est sans effet sur les dettes alimentaires du failli et celles qui résultent de l'obligation de

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2010-2011

26 JANUARI 2011

Wetsvoorstel tot uitbreiding van de verschoonbaarheidsregel inzake faillissementen tot de wettelijk samenwonenden die persoonlijk aansprakelijk zijn voor de schuld van hun gefailleerde wettelijk samenwonende

(Ingediend door de heer Philippe Mahoux c.s.)

TOELICHTING

De verschoonbaarheidsverklaring is een gunstmaatregel voor de gefailleerde die hem de kans geeft zijn activiteiten op een gezonde basis te hervatten. De doelstelling van de maatregel is op evenwichtige wijze rekening te houden met de combinatie van belangen van de gefailleerde persoon, de schuldeisers, de werknemers en de economie in zijn geheel, alsook te zorgen voor een menselijke regeling met inachtneming van de rechten van alle belanghebbende partijen.

Artikel 82, tweede lid 2, van de faillissementswet van 8 augustus 1997 bevrijdt de echtgenoot van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde, die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van zijn echtgenoot van zijn verplichtingen. Er kan dus door de schuldeisers van de gefailleerde geen vervolging meer worden ingesteld tegen zijn goederen.

Zo lezen we :

« Art. 82. — Indien de gefailleerde verschoonbaar wordt verklaard, kan hij niet meer vervolgd worden door zijn schuldeisers.

De echtgenoot van de gefailleerde die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van zijn echtgenoot, of de voormalige echtgenoot die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld die zijn voormalige echtgenoot tijdens de duur van het huwelijk was aangegaan, wordt ingevolge de verschoonbaarheid van de verplichting bevrijd.

De verschoonbaarheid heeft noch gevolgen voor de onderhoudschulden, noch voor de schulden voort-

réparer le dommage lié au décès ou à l'atteinte à l'intégrité physique d'une personne qu'il a causé par sa faute.»

On relève cependant que le cohabitant légal engagé personnellement en faveur de son cohabitant failli ne bénéficie en rien des effets de l'excusabilité.

Il reste donc tenu d'apurer, sur ses biens actuels et futurs, une dette pour laquelle son cohabitant légal ne peut plus être poursuivi.

Il en ressort que des personnes tenues au règlement des mêmes dettes sont traitées différemment.

Interrogée à titre préjudiciel (1), la Cour constitutionnelle a examiné si cette mesure a des effets discriminatoires à l'égard du cohabitant du failli excusé, puisqu'il n'est pas visé par la disposition légale.

Pour ce faire, elle a tenu compte des caractéristiques respectives du mariage et de la cohabitation légale, d'une part, et des objectifs économiques et sociaux de la mesure litigieuse, d'autre part.

La cohabitation légale est la situation de vie commune de deux personnes ayant fait une déclaration écrite de cohabitation légale (article 1475 du Code civil).

La protection légale du domicile familial s'applique par analogie à cette dernière.

Les cohabitants légaux contribuent, par ailleurs, aux charges de la vie commune en proportion de leurs facultés et toute dette non excessive contractée par l'un des cohabitants légaux pour les besoins de la vie commune et des enfants qu'ils éduquent oblige solidairement l'autre cohabitant.

Dans son arrêt, la Cour constitutionnelle a estimé qu'en n'étendant pas aux cohabitants légaux personnellement obligés à la dette de leur cohabitant failli la règle de l'excusabilité, le législateur a créé une différence de traitement qui, au regard de l'objectif précité de la mesure, n'est pas raisonnablement justifiée et que, partant, l'article 82, alinéa 2, de la loi du 8 août 1997 sur les faillites viole les articles 10 et 11 de la Constitution.

(1) Arrêt n° 129/2010 rendu le 18 novembre 2010 par la Cour constitutionnelle sur question préjudicielle.

vloeiend uit de verplichting tot herstel van de schade verbonden aan het overlijden of aan de aantasting van de lichamelijke integriteit van een persoon waaraan de gefailleerde schuld heeft.»

De wettelijk samenwonende die zich persoonlijk heeft verbonden ten gunste van zijn gefailleerde samenwonende geniet daarentegen geenszins de gevolgen van de verschoonbaarheid.

Hij blijft dus verplicht op zijn huidige en toekomstige goederen een schuld aan te zuiveren waarvoor zijn wettelijk samenwonende niet meer kan worden vervolgd.

Daaruit blijkt dat personen die verplicht zijn dezelfde schulden aan te zuiveren, verschillend worden behandeld.

Na een prejudiciële vraag (1) heeft het Grondwettelijk Hof onderzocht of die maatregel discriminerend is voor de samenwonende van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde, omdat hij niet onder de wetsbepaling valt.

Daarbij heeft het Hof rekening gehouden met de respectieve kenmerken van het huwelijk en van de wettelijke samenwoning, enerzijds, en met de economische en sociale doelstellingen van de in het geding zijnde maatregel, anderzijds.

Wettelijke samenwoning is de toestand van samenleven van twee personen die een schriftelijke verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd (artikel 1475 van het Burgerlijk Wetboek).

De wettelijke bescherming van de gezinswoning is van overeenkomstige toepassing op de wettelijke samenwoning.

Tevens dragen de wettelijk samenwonenden bij in de lasten van het samenleven naar evenredigheid van hun mogelijkheden en verbindt iedere niet-buitensporige schuld die door een der wettelijk samenwonenden wordt aangegaan ten behoeve van het samenleven en van de kinderen die door hen worden opgevoed, de andere samenwonende hoofdelijk.

Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest geoordeeld dat de wetgever, door de regel van de verschoonbaarheid niet uit te breiden tot de wettelijk samenwonenden die zich persoonlijk aansprakelijk hebben gesteld voor de schuld van hun gefailleerde samenwonende, een verschil in behandeling heeft ingevoerd dat, ten aanzien van het bovenvermelde doel van de maatregel, niet redelijk verantwoord is en dat bijgevolg artikel 82, tweede lid van de faillissementswet van 8 augustus 1997 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt.

(1) Arrest nr. 129/2010 van 18 november 2010 uitgesproken door het Grondwettelijk Hof na een prejudiciële vraag.

L'arrêt ayant été rendu sur question préjudicielle, il s'ensuit que la disposition en question reste en l'état et que seule une initiative législative permettrait de concrétiser cette nécessaire correction.

C'est l'objectif poursuivi par cette proposition.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

L'article modifie l'article 82 de la loi du 8 août 1997 sur les faillites pour y intégrer les cohabitants légaux et résoudre ainsi l'anticonstitutionnalité soulevée par la Cour.

Philippe MAHOUX.
Hassan BOUSETTA.
Ahmed LAAOUEJ.

*
* *

Het arrest werd uitgesproken als antwoord op een prejudiciële vraag en daaruit volgt dat de betreffende maatregel ongewijzigd blijft en dat alleen een initiatief van de wetgever de vereiste aanpassing concreet vorm kan geven.

Dat is de doelstelling van dit voorstel.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

Het artikel wijzigt artikel 82 van de faillissementswet van 8 augustus 1997 om er de wettelijk samenwonenden in op te nemen en een oplossing te bieden voor de ongrondwettigheid waarop het Hof heeft gewezen.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 82 de la loi du 8 août 1997 sur les faillites, modifié en dernier lieu par la loi du 18 juillet 2008, l'alinéa 2 est complété par la phrase suivante :

«La même règle est applicable en cas de cohabitation légale au sens de l'article 1475 du Code civil.»

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

23 décembre 2010.

Philippe MAHOUX.
Hassan BOUSETTA.
Ahmed LAAOUEJ.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 82 van de faillissementswet van 8 augustus 1997, voor het laatst gewijzigd bij de wet van 18 juli 2008, wordt het tweede lid aangevuld met de volgende volzin :

«Dezelfde regel wordt toegepast bij wettelijke samenwoning in de zin van artikel 1475 van het Burgerlijk Wetboek.»

Art. 3

Deze wet treedt in werking op de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

23 december 2010.